

XXXI.

Betænkning

over

Forslag til Lov, hvorved Skolekommissionernes Omraade og Virksomhed i Landcommunerne nærmere bestemmes.

(Udgiven af Folkethingets Udvalg den 12te Januar 1871).

I Anordningen af 29de Juli 1814 om Almue-skolevæsenet paa Landet indeholder det 6te Kapitel Bestemmelserne om Tilsynet. Ifølge samme skulde Amtsskoleledningen have „Opsynt“ over Amtets Skolevæsen paa Landet, og det nærmeste „Tilsyn“, hvorved forstodes den hele stedlige Bestyrelse, paalagdes Skolekommissionerne, der bestode af Sognepræsten, samtlige Skolepatroner i Sognet og een eller to Skoleforstandere. Ved Landcommunalordningen af 13de August 1841, efter hvis § 14 Skolekommissionerne ophørte, overdroges, med Bedlighedsforholdelse af Skoleledningen og derunder Skolevæsenets Bestyrelse til Amtsråad og Sogneforstanderskaber, alene med den Undtagelse for Skolevæsenets Vedkommende, at Præsten, om endog en Anden som Sogneforstanderskabets Formand ledede Forretningerne, skulde besørge Correspondancen, bringe Forsamlingens Beslutninger i Udførelse, føre de derhen hørende Protokoller, samt forvare disse tillige med Breve og andre Papirer, forelægge alle Skolevæsenet vedkommende Sager i Forstanderskabets Møder, samt mellem disse Møder varetage Alt, hvad der vedkom Skolevæsenet. Forstanderskabet skulde derhos vælge nogle af sine Medlemmer til Skoleforstandere. — I Lov af 22de Marts 1855 forandrede Præstens kommunale Stilling saaledes, at han ikke længere blev Medlem af Sogneforstanderskabet, medmindre han valgtes af Beboerne,

hvorimod hans Stilling til Skolevæsenet blev uforandret.

I det af Indrengsministeren i Samlingen 1866—67 forelagte Lovforslag om Styrelsen af Landcommunerens Anliggender var det foreslaaet, at Præsten ikke længere skulde være Forretningsfører for Skolevæsenet, men at han skulde vedblive at føre Tilsynet med Undervisningen og Lærernes Embedsførelse, „samt overhovedet med, at Communerne opfylde de dem med Hensyn til Skolevæsenet paahvilende Forpligtelser“. Havde Præsten Noget at erindre i saa Henseende, skulde han, naar der i den Anledning blev Spørgsmaal om Udgifter for Communen, skriftlig henvende sig til Sogneforstanderskabet og i fornødent Fald til Skoleledningen, som da igjen kunde gaa til Amtsrådet. Angik Sagen ikke Pengesudgifter, skulde Lærerne og andre Vedkommende rette sig efter hans Paamindelser, dog med Afgang til at gaa til Skoleledningen.

Flerparten af det Udvalg, der behandlede Lovforslaget, udtalte i Betænkningen, at det ikke kunde anbefale den Myndighed, der her var tiltænkt Sognepræsterne. Det foreslog, at man ikke skulde lægge nogen som helst Myndighed alene i Præstens Haand, men overgive Tilsynet til en Kommission, med Præsten som Formand, og at disse Kommissioners Virksomhed burde indskrænktes til selve Undervisningen og Lærernes Embedsførelse. Det nævnte Udvalgs Drøftelse fremhævede under Lovforslagets Behandling,